

брой 78 - март 2011

Заедно

енория
"Св. Павел от Кръста"
Русе

Отец Валтер Горра

Благодатното време

Скъпи енориаши,

ние пристигнахме до важен, основен и "силен" момент в живота на цялата Църква, период, посветен на обръщането и покаянието, за да се учим и слеем с Възкръсналия Христос в празника на Великден. Това е периодът на Постното Време.

Четиридесет дни, в които всеки от нас ще може да открие себе си, спирайки за да види "пътуването" си във вярата до този момент: дали се променя, как се променя, дали изживява християнството.

Ние трябва да се спрем за да анализираме живота си и директно да се сравним с Божието Слово.

Сигурен ли си, че Господ никога не ти е говорил? Сигурен ли си, че никога не си чул гласа му? Ако е така може би това е, защото вътре и извън теб има твърде много народ, твърде много шум, твърде много проблеми, които не позволяват това, Той да дойде до теб.

Нужно е да видиш, че пустинята е основно и определящо измерение за живота на всеки човек, това е мястото, където човекът може да намери себе си.

"Ела в пустинята, защото искам да говоря на твоето сърце." Такава покана, получава пророк Осия от Господ Бог. Този е и призивът, който днес самият Той, чрез Христос, адресира до теб. Колко често само чуваме, а колко малко пъти внимателно слушаме онзи, който ни говори!

Чуването е за миг, слушането за цял живот. Първото докосва хората повърхностно, като едно нещо между много неща. Второто достига дълбините на човешкото съзнание, достига това, което ние обикновено наричаме “сърце”, т.е. всичките чувства, най-интимна част от нас, която само ние, и никой друг, може да познае!

Бог, когато говори, говори на това ниво, и само към “сърцето” ти е адресирано Неговото слово, само на това място, можеш да откриеш кой си ти действително и кой е Той.

Как да слушаш Божието слово? Къде да намериш тази дума? “Тя не е на небето, за да може да се каже: кой би възлязъл за нас на небето и би ни я донесъл и дал да я чуем, та да я изпълним?; нито е през-море, за да може да се каже: кой би отишъл за нас през-море и би ни я донесъл и дал да я чуем, та да я изпълним?. Но това слово е твърде близо до тебе: то е в устата ти и в сърцето ти, за да го изпълняваш.” (Вт 30,12-14).

Причината е да можеш да познаеш кой си ти действително, какво Бог иска от теб, какво другите искат и какво трябва да им дадеш, Бог те призовава да го последваш в пустинята.

Само ти и Той, никой друг освен вие двамата, ти в най-голямата мизерия и Той в абсолютното богатство; ти в греха и Той в благодатта; ти в твоето нещастие и Той в изобилна радост; ти в ежедневно притеснение и Той във вечния мир; ти роб и Той свободен; ти нищо и той Всичко!

Кой знае колко пъти сте се възхищавали на залеза на слънцето, над Дунава, над верига от планини покрити със сняг, на безкрайна шир на вода, над планински рекички... Случвало ли се е някога да си представиш себе си сред пустинята? Един безкраен участък от пясък, самота, тишина...

Библията често представи това място: пустинята е мястото на страх, неплодна земя, без вода, в което Бог води народа си или някой, на когото Той иска да се яви, с когото Той иска да говори.

За Авраам пустинята означава да тръгне от родината си, от

мястото на физическа и материална сигурност, за да навлезе в непознат свят, на място, чието име дори не знае;

За Мойсей пустинята е мястото на поканата, определящ момент от живота;

Народът поробен в Египет - преди да се срещне с него Бог реши да го отведе в пустинята;

За пророк Иезекиил, пустинята е тиха долина, където се разкрива Божата Слава;

За пророк Осия пустинята е мястото, за спасение и прошка.

Но този опит в пустинята не се ограничава само с мъжете на Стария Завет, той е също така опит на най-големите герои на Новия Завет и за самия Исус: за учениците, пустинята е мястото, където Господ ги кани да останат с него и да им говори за задачата им.

За самия Христос пустинята е привилегирован момент за среща с Отца; тук е мястото, където Той избира как да се представи на хората; тук размишлява за това, което Отец наистина иска от Него; тук връзката с Отца става молитва за всички братя.

Сега ние вече можем да имаме ясна представа за пустинята: това е привилегировано място за среща на човека с Бога е място на тишина и размишление.

Тя е среща: това може да стане само чрез зов от Бога, но Неговото “обаждане” винаги изисква свободен и решителен отговор от човека.

Тя е мълчание: това е способността да мълчим и да позволяваме Бог да говори; Мълчанието е признаването на неспособността ни и на нашия грях, който ни прави слаби.

Тя е размишление: т.е. постоянна молитва и способността да се намери, в тази самота, правилното значение и справедливата стойност на нещата, които ни заобикалят. Това е откриването на истинския смисъл на живота.

Пустинята също е място на надежда и като такова, е момент на преход. Пустинята няма цел сама за себе си, тя трябва да ни изведе от себе си. Израел бе въведен в Обещаната земя; Самата Църква днес живее “своята пустиня”, докато тя не се

присъедини напълно към Своя Господ, в новия Небесен Йерусалим.

Пустинята е мястото и времето на годежа между Бог с любимия Му народ, който Той избра. Годежът е времето на изчакване докато дойде сватбата ...

Сега ще се опитам да актуализирам значението на пустинята.

Какво може да означава за теб сега да ходиш в пустинята? Два отделни смисъла: “в тебе” и “извън тебе”.

В ТЕБ: да “стане в тебе” пустинята означава, че постепенно признаваш своята недостатъчност; ще откриеш, че сам не можеш да направиш нищо, че Христос трябва да дойде в твоя живот, трябва да приготвиш място за него, трябва да Го попиташ за смисъла на живота си, защото извън Него всичко е мимолетно и илюзорно. Как тогава може да очакваш от себе си да отговориш на другите, ако ти, със себе си, не си на ясно и не искаш да се изясниш?

ИЗВЪН ТЕБЕ: да “стане” пустинята извън теб означава, че ти трябва да намериш през своя ден, през всеки ден, моменти за мълчание. В стаята ти, по време на самотна разходка, там където ти искаш... но не оставяй да мине ден, без да заглушаваш всичко, за да можеш да слушаш и да говориш с Бог.

През това пътуване ти не си сам, не се притеснявай, и всеки от нас не е сам, защото всички ние сме заедно, ще го изпълним заедно. Ние имаме едни и същи притеснения, стракове, надежда, които ти имаш, но ние всички все още имаме доверие в Божието Слово.

И така искам да ви поздравя и пожелаая “лек път” в началото на това Постно Време с думите на Мойсей, които каза преди да напусне народа и да се присъедини завинаги към своя Господ: "Бъдете твърди и храбри, не се бойте, не се ужасявайте нито се страхувайте от тях, защото Господ, Бог твой, Сам ще тръгне с тебе, и няма да отстъпи от тебе и няма да те остави." (Вт 31,6).

Презвитер Стефан М. Стефанов

Църковната енория като едно семейство

Преди 25 години в Чехия видях нещо, което се запечата в съзнанието ми, видях образ на Църквата, какъвто до този момент не бях виждал, но в себе си усетих, че това е истинският образ на Църквата. Беше следобед на топъл майски ден, бях пред величествения катедрален храм на централния площад на град Бърно, площадът беше изпълнен с млади хора, които общувах по своя си начин, за своите си проблеми, на групи, разговаряха, разхождаха се, караха скейтборд, ролкънки. В това време забиха камбаните на катедралата и обявиха началото на вечерната Литургия. В този момент площадът неусетно се опразни, всички младежи влязоха, буквално се изсипаха в храма, Литургията започна, всички те участваха в нея, не пееше хор, както бях свикнал да виждам в нашите храмове, а отговаряха всички, знаеха Литургията и участваха в нея, а не бяха пасивни зрители и естествено всички се причестиха. След края на Литургията отново излязоха пред катедралата и продължиха да разговарят и да се разхождат.

Тази картина ме поразя и поразителното за мен беше това, как тези млади хора са заедно в живота извън храма и в храма, целият им живот беше споделен, непрестанно бяха един с друг и Христос беше сред тях. И съм сигурен, че така преминава всеки техен ден, всеки ден и час са заедно в забавленията си и в храма. Бяха в храма не по някаква принуда, а защото Литургията беше насъщна и най-важното – осъзната част от техния живот. Те живееха като едно духовно семейство и център на техния живот беше Литургията, Църквата, Христос. И това беше през времето на комунизма, когато у нас беше рядко изключение в храма да бъде забелязан млад човек.

У нас едва през последните години започна да се случва нещо

подобно, но все още в много по-малък мащаб и все още недостатъчно осъзнато. Причините са много, най-често оправданията са свързани с комунизма, но ето, вече две десетилетия тази пречка не съществува. Явно проблемът е по-дълбоко вътре в нас. И той се изразява основно в това, че служението в храма е в голяма степен формално, отсъства истинското общение между пастира и неговото духовно стадо, от това произлиза назидателният тон, а с назидателен тон не може да се постигне истинско общуване. И в крайна сметка се стига до това, че мнозина пастири забравят, че Църквата е Тяло Христово, в което всички изпълняваме своето служение, а щом е служение, то трябва да бъде пожертвователно, а не назидателно и деспотично. След като членовете на енорията наричат своя свещеник отец, той наистина трябва да бъде техен баща, да вижда в тях свои деца и да бъде изпълнен с любов към тях. В обратен случай всичко става инертно и фалшиво, ако енорияшите не се чувстват обичани чеда на своя отец, те не биха могли изобщо да се чувстват негови чеда. И тогава настъпва разделение между клир и миряни.

В Господнята молитва всички ние се обръщаме към Бога с обръщението “Отче наш” и това ни задължава да му придадем истински смисъл. Исус Христос ни казва: “Няма да ви оставя сираци” (Иоан 14:3) или с други думи Той ни обещава, че винаги ще бъде с нас, с нашите грижи, с нашите проблеми и болки, ще бъдем едно семейство с Него. Както без Него ние бихме се чувствали сираци, така и без бащинско отношение на свещеника неговите енорияши са сираци.

Като говори за “човешкото разделение” на членовете на Църквата на “овци и пастири”, свети Иоан Златоуст отбелязва: “овци и пастири са според човешкото разделение, а според Христос всички са овци; защото и пастирите и пасомите се пасат от единия, Горния пастир” (PG 62, 204). Единството на тялото не допуска светското разграничение на властници и подчинени. “Тук (в Църквата) ги няма нито суетността на властниците, нито раболепието на подчинените, а има духовно началство, което при това има предимството, че търси повече

трудовете, а не изобилие на почести” (PG 61, 427-8). Тоест свети Йоан Златоуст вижда разликата между духовниците и миряните в по-големия труд и усилия, а не в по-високото положение. В този смисъл прот. Георги Металинос пише: “теоцентричната организация на църковния живот ни позволява да разберем, защо в Църквата не може да има длъжности и власти в светския смисъл на думата, а само служения (диакония). Всяко служение извира от Христос и е служение на Неговото тяло. Въз основа на всичко това става ясно, че духовникът - въпреки че е поставен да “пасе овците” на Христос (Йоан 21:16) - не е “началник” и “властник”, а носител на литургичния дар, който той е призван да активира в духовно служение за израстването на неговото паство в Христос. Като имаме предвид, че “овците” са словесни, тоест те са личности, притежават разум, но са овци не на духовника, а на Христос, както е и самият духовник, тогава разбираме колко далече стои неговото служение от светското разбиране за властта. Отново като имаме предвид, че миряните от църковното тяло получават дарове, които се привеждат в служения в тялото на Църквата, тогава става ясно, че развиването на даровете на миряните от страна на свещеника в енорията... е утвърждаване на автентичното функциониране на църковното тяло с участието на всички негови членове.”

Това съзнание за единство се утвърждава в редовното участие в Евхаристията. В Евхаристията всички ние сме около една Господня Трапеза и тук най-ясно изпъква образът на енорията като едно семейство около една Трапеза. Всички ние, цялата енория заедно със своя презвитер, наредени около една Трапеза, знаем своите болки, нужди, проблеми, така, както в семейството никой не е чужд, далечен или непознат на никого. Оттук става ясно колко е погрешно и неправилно явното или скрито убеждение на мнозина, че в богослужението хората се делят на служещи (извършители) и на зрители (миряни). Така се формира съзнанието, че отивайки на Литургия, сякаш отиваме на театър, където ще присъстваме на красив спектакъл или на сладкогласно пеене.

Автентичното ни разбиране за Църква ще се възвърне, когато

ние я осъзнаем като събрание, общност, а не място, където всеки се моли за себе си. Към това ни приканва и най-често повтаряното прошение в православно богослужение: “нека сами себе си и един другото (един на друг) и целия си живот на Христа Бога да отдадем”. Така ще придобием автентично църковно мислене, което ще ни върне съзнанието за тялото и неговото единство, въз основа на което не може да има “извършители” и “зрители”, а само съ-извършители, съ-молители, съ-принасящи духовници и миряни. Тук трябва да се уточни, че самото понятие “мирянин” (от грц. λαϊκός), което идва от “народ” (λαός), означава преди всичко човека, който принадлежи на “Божия народ”, на църковното тяло, което включва всички членове, духовници и миряни заедно, без никакво “чиново” разделение.

Когато духът на братство живее в нас, Бог непрестанно ни дава примери да осъзнаваме това Христово братство и да се усещаме като едно семейство. Така стана, когато преди две години приютихме в църковната къща един човек, останал без семейство. Той ни прие като свое семейство и заживя с нас и ние с него. Когато той ни възприе като своето семейство, това ни помогна и ние да се осъзнаем още по-силно като едно църковно семейство. След тежко и продължително боледуване този наш брат напусна този свят преди два месеца, изпратен от членовете на енорията като от свое семейство и се пресели в отвъдния живот с усмивка.

ЖЕНАТА В БИБЛИЯТА

Предисловие

Едно пълно разглеждане на темата “жена,” както е представена в Библията, би изисквало много задълбочено проучване. Тук е само най-важното.

В Стария завет и особено в разказа за Сътворението, се намират някои твърдения, които често са давали повод за различни тълкувания, изглеждащи в днешно време като “антифеминистки”.

Древните народи на Изтока смятали жената не като личност, каквато е в действителност, а я възприемали по ролята ѝ, и по това което правела или трябвало да прави.

От друга страна пак в Стария завет намираме очевидния факт, че планът за спасение, начертан от Бога, се изпълнява чрез жената; в същност на много жени са дадени важни задължения във основни моменти от историята на избрания народ.

Многобройните женски образи, “исторически и символични” имат за цел да разкрият разнообразните връзки между Бог и неговия народ.

Често те разкриват и обновяващата роля на социалните обичаи от по-ново време, изразявайки се в личната инициатива, дързост, не конформизъм и пророчески дух.

Ако се обърнем към Евангелието, откриваме едно ясно революционно послание по отношение на жената, като имаме предвид историческия контекст от времето на Исус, когато положението на еврейската жена от юридическа, културна и нравствена гледна точка, беше особено негативна. По еврейските закони е било неприемливо, жените да учат Библията, а Исус напротив дори приема жени за последователки почти като “апостоли”. Жените не можели да поучават, но жената-самарянка стана първата последователка на Христа, когато, възвестявайки това, което Исус ѝ откри

близо до Якововия кладенец, събужда в съгражданите си възможността да приемат словата на Месията Христос.

Еврейската жена не можеше да свидетелства, но Исус направи от жените мироносци първите свидетели на Своето Възкресение. И още: Исус се застъпва срещу зависимостта на жената; например определяйки, че прелюбодеянието съществува дори да е извършено от мъж а не само от жена.

Освен това Исус реагира срещу изключително ограниченото разбиране за майчинството, като единствена участ и съдба на жената и, освещавайки моногамния брачен съюз, прави от него една морална общност, която изисква приравняването на мъжа и на жената.

Но темите, които се открояват в християнското послание към жената, не са само онези които са разказани с точно определена цел. Дори и в Светото писание ако и да не се говори директно за жената, бихме могли, без трудности и усилие, да намерим много мотиви, които, свързани с конкретното положение на жената, да ни открият нейната роля.

Преди всичко трябва да помним, че пред Бога има равенство на мъжа и жената, доблестта и достойнството на човешката личност са независими от нейната роля. Божиите дарове са безвъзмездни, трябва да бъдат само събрани и уползотворени. Те не са предопределени според пола, за мъжа едни и за жената други.

И накрая мъжът и жената са призвани заедно да представят Божия образ в света. Образ, който се изгражда там, където има равноправие и взаимно съгласие; там където има любов и самоотдаване; там където има милосърдие и прошка, а не сурово превъзходство на човешките закони, често в услуга на по-силния.

Положението на жената в еврейската среда

Положението на жената на еврейския народ е сходно с положението на жената от близкия Изток по онова време. В езическия свят жената беше считана по-скоро като употребяван предмет отколкото за човек. През целия си живот тя се чувствала непълноценна. Мъжът решавал всичко от нейното

име.

Много показателна е древната източна формулата за благодарност използвана все още от околните на евреите народи: “Благословен си ти Боже наш, защото не си ме създал нито езичник, нито жена, нито невеж”.

Формула на която съответства онази примиреност на жената: “Похвален бъди, вечни наш Боже, Господ на света, който ме създаде по Твоята воля”. При това, положението на еврейската жена, поне преди юдейството, беше в някакви отношения по-добро от това на други азиатски народи.

Тя, всъщност, можеше да се яви на публично място с една определена дързост, особено преди брака. Около кладенеца, към който се отправят за да вадят вода или за да напоят стадата, девойките имали възможност да срещнат техните бъдещи съпрузи. И в някои случаи, те могли да изразят предпочитанията си в избора на съпруг, дори и след това да се е налагало да понасят големите несгоди на полигамията, многоженството, да крепят сами товара на съпругеската вяръност и често, под един банален претекст, да биват отхвърляни от съпрузите си.

Еврейската жена в някои случаи имала право да получи наследство а употребявайки добре зестрата си, можела да спечели престиж в семейната среда и дори в обществено политическия и религиозен живот какъвто е случая с Дебора.

Тези позитивни очаквания за положението на еврейската жена имали в основата си едно религиозно схващане, което ѝ признавало достойнството на Божие творение.

Жената - съпруга и майка

Разказът за Сътворението на мъжа и жената в първите две глави на книгата Битие, произтича от две различни редакции приписани на автори от различни епохи.

По-старата насочва към един психологически елемент: самотата в която се намира Адам и обяснява произхода на жената, която произлиза от реброто му.

От уверението, че е създаден пръв, мъжът заключава, че той има превъзходство в сравнение с жената дадена му “като

подобаваша помощ за него”. Самият той ѝ дава име, налагайки така своето господство над нея. Както в цялата Вселена, така и тук жената е представена, като се има предвид човека.

В по-късната редакция от V век се откроява едно определено развитие подобно на схващането за жената в Израел.

Създадени заедно, двамата по Божий образ, мъжът и жената са се представили като партньори, един други, и двамата ангажирани според характеристиката на половете им, за разпространението на човешкия род и за господството им върху земните създания.

Разглеждайки конкретния опит и изискванията на човешкото сърце и двете редакции отразяват една истина: мъжът и жената имат същата природа и същото достойнство, същия произход и същия край: БОГ.

Адам и Ева са двете човешки завършени личности, които, точно за това, се допълват един други, за да запълнят индивидуалната самота.

В тази чудесна взаимност, която се влага в Божието проникание, жената се показва затова като онази която е предназначена да избави мъжа от самотата и да съживи в него чувствените и творчески сили. Поставена до него, тя събужда човешките му стойности и го приобщава към обществото. Чрез нея мъжът се реализира, като Божи образ и за това тя е като Негов сътрудник в Божия план на Сътворението. Никакво друго Благо не може да бъде сравнено с нея и естествено никое друго създание не може да очарова мъжа както жената която го допълва. Ева, съпруга на Адам, носи в себе си тайната на живота. Тя е “живата” майка на живите.

Понеже природата на жената е преди всичко в ролята на майчинството, съществият оттенък на нейната любов, винаги е майчински, дори и когато се показва в различни аспекти. Тя е изцяло обърната към всичко онова което е живо и лично за да го опази, покровителства, нахрани, отгледа.

Няма нищо по-силно от този неин инстинкт да служи и да защити живота с цената на каквато и да е жертва.

Мъжът има нужда да се облекне на жената, като майка. В нея

търси упора като в своето естествено гнездо в което може да намери сигурност и отдих и в известен смисъл да продължи да се развива.

В Израел жената - майка се е радвала на особено уважение, тъй като майчинството се е считало за Божи дар, знак на благослов. Както на бащата, така и на майката е припознато правото да бъде уважавана и слушана от децата си. В синовете е гордостта на еврейската жена, понеже те са живи свидетели на това което е направила, за да даде на обществото благородни хора.

Дар, помощ, поддръжка, избор на радост и утеха: всичко това може да бъде жената ако изпълни основното призвание на Бога. Ежедневният опит обаче показва, че нещо се е случило, за да се затрудни жената при изпълнение на нейните задължения. Авторът на книгата Битие чрез диалога между Ева и змията очертава главните черти на женската психология. Това което тласка Ева да влезе във връзка със злото е най-вече привличането която тя усеща към всичко което е свързано с живота. Забраненият плод ѝ дава възможност да вкуси живота в същото неограничено измерение като на Онзи, който е Създател и Пазител на живота. И в своето великодушно желание на жена, тя пожелава това изкушение и за Адам, а с това го въвлича със себе си в една смъртна съдба, тази на първородния грях.

Заслуженото Божие наказание, което получават двамата, има различно отражение върху тях, според особеностите на техния пол. Жената носи по-явно раните на собствения грях в качеството си на съпруга и майка.

Ева, майката на всички живи, открива така бъдещото развитие на всички човешки поколения, които ще трябва да следват в една вечна превратност на раждането и смъртта със своя вик на болка.

Но в мрачния климат, който тежи върху съдбата на първата двойка и върху потомците им, веднага се открива един лъч на светлина и надежда.

(Продължава в следващия брой)

БУДИЗЪМ

История на будизма

Будизмът е религиозно-филосовско учение за

духовното пробуждане, възникнало около VI век преди христа в южна Азия. Основателят на учението е Сидхарта Гаутама Буда, или Шакиямуни (мъдрецът от рода Шакия). В рамките на учението се приема за първият Пробуден, който полага началото на пътя, водещ до избавление от кръговрата на съществата, до просветление и нирвана. Будизмът възниква в Индия в разцвета на брахманската религия и джайнизма. За разлика от брахманизма, всички са равни пред религиозната цел, независимо от принадлежността към една или друга каста. Благородността (арийството) остава идеал, но се тълкува в смисъл различен от този в индуизма и не се обвързва с национална традиция.

Учението на Буда е изцяло насочено към освобождаването от присъщото за всички същества страдание и постигането на това пробуждане, което се нарича още просветление, Бодхи или нирвана. Основната причина за страданието според будизма е желанието и свързаното с него привързване (към приятните за нас неща) и отблъскване (към неприятните за нас неща), което от своя страна е причинено от илюзорното възприемане на света като отделен от нас и непознаването на същинската природа на ума. В основата на будисткото учение е разбирането за причина и следствие или карма: миналите наши мисли, думи и дела, са довели до нашето настояще и сега, и в този момент ние посяваме семената на нашето бъдеще. Съответно освобождението от страданието и постигането на просветление са в собствените ни ръце, като будизмът е създал и предписва

множество практики на медитация, етика и учения, които да доведат до това ново състояние.

Постепенно будизмът се разпространява в Средна Азия, Тибет, Шри Ланка, Югоизточна Азия, както и в източноазиатските страни - Китай, Монголия, Корея и Япония. Днес, будизмът е една от големите световни религии, като броят на нейните последователи (около 350-380 млн. по целия свят, по-голямата част е концентрирана в страните от Азия) я нареждат на 4 място. Будизмът продължава да разширява своето влияние и да привлича нови последователи, като в последните години преживява силно развитие в страните от западния свят.

Учението на будизма

След своето просветление Буда разбрал, че истината на неговото преживяване е неизразима и много трудна за предаване на другите, и в продължение на няколко седмици останал в спокойно съзерцание. Според будистките текстове накрая той успял да види, че съществуват и други хора, които могат да достигнат просветление (Нирвана). Така започнала неговата активност като водач на другите. Резултатът от живота на Буда били неговите собствените думи, записани под формата на 84000 поучения в 108 тома - Канджур, и по-късните коментари към тях в други 254 тома - Тенджур. В тези първи учения Буда поставя основите на разбирането на нашата реалност. Тези основи са познати като *“Четириите Благородни Истини”* на съществуването.

Четириите Благородни Истини могат да бъдат метафорично сравнени с етапите на лечение, характерни за практиката на един лекар. При това сравнение първата истина е поставянето на диагнозата (страданието), втората е показване причината на болестта (желанието), третата казва, че има начин за лечение (премахване на страданието) и четвъртата - предписването на лечение (Благородния Осмократен Път). От такава гледна точка съществата са болни (страдащи), а Буда е лекар, който може да им помогне да се излекуват.

1. Истината, че има страдание - животът е несъвършен, неудовлетвореността и страданието съществуват и са универсални. Разбира се, в живота има и моменти на щастие и удоволствие, но дори и те съдържат в себе си страдание, тъй като накрая свършват и ние сме неудовлетворени от факта, че не можем да ги изпитаме отново или от изгарящото ни желание отново да ги изпитаме.

2. Истината, че причината за страданието е желанието. Вярваме, че някое действие, постижение, човек или предмет ще доведат трайно задоволяване на Аз-а, при положение, че самият Аз не е нищо повече от илюзия на ума. Поради това и самото желание от своя страна пък е причинено от невежеството.

3. Истината, че страданието свършва, когато няма желание. Всяко човешко същество има възможността да премахне страданието, достигайки до състояние на осъзнаване отвъд него. Това е и крайната цел на будисткото обучение, обикновено позната и като "нирвана".

Истината, че има начин за премахване на страданието. Този начин е следването на пътя на Буда, познат като Благородният Осмократен Път, тъй като съдържа осем степени.

Благородният Осмократен Път

Благородният Осмократен Път е пътят, който води до края на страданието - Нирвана. Това е пътят, който всеки будист се стреми да следва. Осемте му степени са:

1. Правилен възглед
2. Правилно намерение
3. Правилна реч
4. Правилно действие
5. Правилна прехрана
6. Правилно усилие
7. Правилно съзнаване
8. Правилна концентрация

Основни традиции в будизма

След като постига просветление, Буда дава множество учения до края на живота си. По-късно будистките последователи

формално раздели тези учения и така систематизирали до голяма степен огромните по обем учения. Понастоящем будистките учения могат да се разделят основно на четири главни групи:

1. Тхеравада

Произлиза директно от първите монаси, които са приели ученията директно от Буда. Основна цел в практиката на Тхеравада е постигането на собственото освобождение от страданието. Тхеравада учи, че това страдание е причинено от състояния на ума като алчност (желание), омраза и илюзия. Освобождението от своя страна може да бъде постигнато чрез прилагане в практиката на ученията за Четирите Благородни Истини и Благородния осмократен път. Тхеравада тренира ума в медитация.

2. Махаяна

Подчертава безграничното, универсално състрадание или себеотрицание. Цел е алтруистичното постигане на пробудения ум, като средство и знание как най-ефективно да се помогне на другите да постигнат Нирвана. Ударение се поставя често на осъзнаването на пустотата и Буда природата във всяко живо същество. Последователите на Махаяна считат това учение като съдържащо ученията на Тхеравада.

3. Ваджраяна

Ваджраяна съдържа всички основни концепции на Махаяна, но включва и много т.нар. умели методи, които при връзка с автентичен учител с приемственост могат многократно да ускорят духовната реализация. Подобно на индуистката система те носят името Тантра, но за да не се смесват понятията следва да се добавя “Будистка” поради различните цели, посочени от съответните учители. Тези умели методи включват медитация с Буда-форми, рецитиране на мантри, ритуали и посвещавания и гуру-йога (обединение с ума на учителя), които имат за цел бърза трансформация на ума за постигането на пълна реализация за благо на всички същества.

Ваджраяна обръща особено внимание на директното непосредствено предаване от учител на ученик. Ученията включват ритуали и практики, които се изучават само постепенно директно от квалифициран учител (Лама).

4. Дзен

Ученията на Дзен будизма произлизат основно в Махаяна сутрите, създадени в Индия и Китай (Диамантената сутра, Сърдечната сутра, Лотусовата сутра). Дзен будизмът е част от Махаяна будизма, и като такъв се придържа към основните елементи на будистката философия.

Дзен води началото си от Китай, където будисткият монах Бодхидхарма разпространява ученията на Буда. Впоследствие Дзен се разпространява и намира най-силно развитие в Япония. Основният инструмент и същността на Дзен е седяща медитация. По време на медитацията, практикуващият заема традиционна позиция (като лотус, полулотос или други) и насочва цялото си внимание върху процеса на седене, позата и дишането.

Християнски поглед върху будизма

Между будистката и християнската етична система съществуват някои прилики. Такива отделни сходства можем да открием и между най-различни морални системи. Съществуват, обаче множеството принципни различия между будизма и християнството.

1. Първоначално будизмът не проповядва учение за никакъв Бог. Едва по-късно будистите обожествяват личността на Буда. Обожествяването се извършва под влияние на естествения човешки копнеж по свръхестественото. Християнството е преди всичко проповед за Живия, за Личния Бог и е учение за Него.

2. Будизмът приема, че съществуват много буди. Самото име буда (санскритски и пали *buddha*, сродно с бълг. буден) означава просветлен, пробуден. Вероятно в началото така е наричан, създателят на будизма, но още в ранните текстове на

“Типитака” (сборник от канонични будистки текстове) се споменава за шестима буди, живели преди създателя на будизма. Според представите на будизма буда е оня човек, който е достигнал най-високия възможен предел на духовното развитие. Разбира се, това учение няма нищо общо с християнството, което признава само един Христос.

3. Будизмът отрича съществуването на човешка душа като субстанция. Християнството не само утвърждава съществуването на душата, но дори и подчертава, че тя е по-ценна от богатствата на целия свят. Спасителят изтъква този факт например чрез следния риторичен въпрос: *“защото каква полза за човека, ако придобие цял свят, а повреди на душата си?”* (Мат.16:26).

4. Будизмът е преди всичко аристократичен. Той се ориентира главно към господстващите класи, които са преситени и отегчени от живота. Християнството е религия, предназначена за целия свят - за бедни и за богати, за учени и за необразовани, за царе и за роби, за хора от всички социални прослойки и класи. Затова и св. апостол Павел казва, че в Църквата Христова *“няма ни елин, ни иудеин, ни обрязване, ни необрязване, ни варварин, ни скит, ни роб, ни свободник, а всичко и във всичко е Христос”* (Кол.3:11).

5. Според Буда човешкият живот, копнеж и стремеж към живот са източници на злото и на страданието в света. Според християнката религия злото иде от дявола, *“защото открай време дяволът съгрешава”* (1 Йоан 3:8).

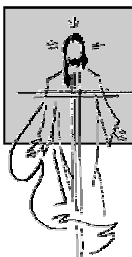
6. Като лек срещу злото в живота будизмът препоръчва равнодушието към всичко и към всички. Християнството се бори против злото, като се стреми да прероди човешката същност чрез Божията благодат и чрез възпитание (срв. Йоан 3:1-11). Така се изкоренява егоизмът и у човека се пробужда любов към Бога и към хората.

7. Будисткият светоглед и морал са пасивни, а християнството е религия на действието, динамично и културно развитие на хората.

8. Едно от основните учения в будизма е учението за прераждането. Преражданията се извършват многократно през по-дълги или по-кратки интервали от време. Християнската религия, представена в Св. Писание и в Св. Предание, не приема учението за прераждането, защото *“на човеците е отредено да умрат един път, а след това - съд.”* (Евр.9:27).

9. В будистките религиозни представи съществува учението за сансара (санскр. samsara - блуждаене, преход през различни състояния, кръговрат). Сансара означава битието, което е неизбежно свързано със страданията и с преражданията на живите същества. Видът на прераждането се определя от кармата, т.е. от делата, които живото същество е извършило в преходната си форма на живот. Веригата на преражданията може да има край, който се нарича нирвана (санскр. nirvana - угасване). Единствено хората са способни да достигат до нирвана и затова раждането в човешки облик е особено благоприятно. Според будизма целта на човешкия живот е тъкмо достигането до нирвана. Съвсем различна е целта на християнския живот, срв. *“Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога”* (Мат.5:8).

10. В будизма няма понятие за първородния грях. Затова е естествено, че в тази религия липсва и учение за Спасител. В християнството учението за Спасителя е изключително важно, вж. *“И Словото стана плът, и живя между нас, пълно с благодат и истина”* (Йоан 1:14) и *“Чеда мой! Това ви пиша, за да не съгрешавате; и ако някой съгреша, то пред Отца имаме ходатай Исуса Христа Праведника”* (1 Йоан 2:1).

Върнали се в Божиия Дом

07 февруари 2011 Колестина Петрова Недялкова

ОТЕЦ ПИО

Дом за утешение на страданията

За отец Пио може да се говори като за “човека на страданията”. Целият му живот преминава през много физически и психически изтезания. Тялото му е било ранено 50 години,

а душата цял живот. След като е получил стигматите, новината се е разпространила из цяла Италия и в Сан Джованни Ротондо започват да пристигат хиляди болни с надежда за чудотворно изцеление. В много вестници се е пишело за знаците, които Исус е давал чрез него и за измолената благодат, която болните получавали от Блажената Дева Мария. Като свещеник той лекува болните души, а за лечението на болните тела, започва да организира построяването на голяма болница, за да лекува безплатно бедните хора. За тази болница, отец Пио започва да мисли още в първите години на своя монашески живот. Казвал е, че сам Исус му е дал тази заръка в едно мистично видение. Той е наясно, че не е в състояние да помогне на всеки нуждаещ се и решава да утеша страданията на болните чрез медицинска помощ и с истинска християнска любов. Идеята за болницата е от началото на века, но успява да започне строежа едва през 1946г и да я завърши през 1956г. Нарича я “Дом за утешение на страданията”.

По време на строежа не всичко преминава гладко и спокойно, имало е дори опасност проекта да не се реализира. Причината е, че Църквата започва да изучава този феноменалния случай на отец Пио, за да бъде сигурна, че не става въпрос за шарлатанство, както в някои доноси се е искало да бъде показано. Започва дълъг период през който отец Пио понася в света послушание всякакъв вид забрани. Искали са дори да го преместят в друг манастир, но населението се вдига в защита за

своя любим отец и замислите на неговите противници не се осъществяват. Периодът през който се случват тези прекеждия е между двете световни войни. Времената са трудни и средствата на разположение оскъдни, но отец Пио не се отказва да реализира поставената му от Исус задача - да построи болницата.

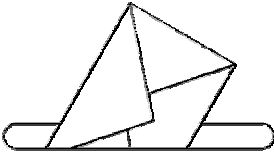
Голямата вяра, че времената са узрели за действие, го насочва да започне да се интересува от практическата страна на строежа. От към финансовата страна, положението малко по малко започва да се подобрява. В манастира пристигат дарения от всякъде, в знак на благодарност за получени изцеления. Отец Пио лично ръководи групата от верни приятели и помощници които ще бъдат движещата сила на строежа на болницата. Първата стъпка, която е трябвало да се извърши е да се направи проект на строежа. Обявяват конкурс и отца лично преглежда всички пристигнали проекти и одобрява един, от който е много доволен. Инженерът, който е подписал проекта е повикан на среща с отец Пио и голяма е изненадата на отца, когато разбира, че в същност “инженера” не е инженер и не е дори строителен техник. Проектът е на г-н Анджелино Лупи с образование до пети клас - начално училище. През живота си никога не е имал постоянна работа, винаги се е представял като “специалист” в даден сектор и така с годините си е изкарвал прехраната. Един от занаятите които е упражнявал е бил фотограф на погребения. По онези времена хората рядко са си правили снимки докато са били живи, така че, погребението оставало като последна възможност за мъртвия. Работейки по специален начин, Лупи е успявал да го представи като жив. Тази така оригинална и интересна личност-едър мъж с груб и сприхав характер, допаднала много на отец Пио и той му поверил строежа. Лупи става проектант и директор на обекта. Трябва да му се признае и голяма организаторска дарба. За кратко време успява да организира строителна бригада. Превръща селяните от С.Д.Ротондо в майстори зидари, дърводелци, ковачи и бояджии. Всичко потръгва с голяма скорост, строежа израства като по чудо. Случва се, че един

електроинженер, от близък град, решава да разобличи Лупи, като човек, практикуващ професия за която няма нужната диплома.

-Дали няма да ме вкарат в затвора? - пита той отеча, който му отговаря: - Не се страхувай синко, неговият докторат му е даден от хората, а твоя, ти си получил направо от Бога. Бъди спокоен, нищо няма да ти се случи.

За 10 години Лупи завършва огромния строеж, който днес е една от най-големите и модерни болници в Италия. Оборудвана с най-модерна техника, разполага с 1000 легла и над 50 кабинета с различна специализация. В този Дом за утешение на страданията, отец Пио продължава да върши чудеса.

В случая с Анджелино Лупи, много добре се разбира, че отец Пио следва пътища известни само на него, без да се влияе от мнението на околните и със сигурност ръководи самостоятелно строежа на болницата. За него одобрението на проекта от страна на Исус е единственото необходимо свидетелство, за да започне строежа. Всичко това изглежда невъзможно и фантастично! Славата му вече се разпростира по целият свят. Който ходи при него и има щастието да говори лично с него, се завръща у дома си, убеден, че се е срещнал с един истински светец. Освен стигматите, другите харизматични дарове, които отец Пио притежава са типични и за други известни мистици, но разликата е тази, че другите са известни само с една или две харизми, а при него има съвкупност от дарове. Най-изумителният е уникалната възможност да присъства тялом и духом по едно и също време на две различни места, отдалечени стотици километри едно от друго, без дори да се премести от килията си. Това явление се нарича билокация. Освен това има възможността да пророкува, да чете мисли, има видения, използва услугите на своя Ангел пазител като пощальон, говори непознати езици. Всички тези благочестиви дарове, получени от Исус, отец Пио е употребява за спасението на грешните души. Многобройни свидетели доказват за умножени хлябове. По време на войната в манастира много често намират подслон

бедни хора, които никога не остават гладни, въпреки оскъдните запаси на монасите. Отец Пио получава от “Някаква Поклонница” както Я нарича той - хляб за всички. Събратята му знаят коя е тази Поклонница и не му задават въпроси. Монасите ежедневно са свидетели на знаците които Исус не престава да изявява чрез отец Пио. Един ден пред изповедалнята на оца застава на изповед младеж, който в детството си е прекарал тиф и има силно увреждане на гръбначният стълб, рахитизма му е провокирал двойна гърбица. Отец Пио го изповядва и след това го докосва с ръце. Както е коленичил, младежа се изправя, без да има следа от гърбиците. Друг един случай, този път става въпрос за старец на 75 год, осакатен, който пълзи превит до земята. Той също бива излекуван моментално и новината за това изцеление вдига голям шум в цяла Италия. Един виден лекар разказва случай, на който той лично е присъствал и дава своето професионално мнение. Разказва за една млада жена която пристига на изповед с един куфар. Когато настава момента за изповед, избухва в силен плач, отваря куфара пред оца и изважда трупът на своето детенце-бебе на около 6 месеца. Жената тръгнала да носи болното си дете на отец Пио за да го излекува, но детето умира по пътя във влака. Тази жена с огромна вяра продължава пътя си и застава с детето пред оца и го моли да го съживи. Той поема малкият труп в своите ръце и се съсредоточава в молитва, после се обръща към майката и казва малко троснато: - Стига си викала, не виждаш ли че детето ти спи! Престани, че ще го събудиш!

(Продължава в следващия брой)